

DELEGATURA UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dnia 18. 03. 2005r.

RKT – 61 – 06/05/AD

DECYZJA Nr RKT - 19 /2005

I. Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 ze zm., Dz. U. z 2003r. Nr 60, poz. 535 i Dz. U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652, Dz. U. z 2004r. Nr 93, poz. 891, Dz. U. z 2004r. Nr 96, poz. 959) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002r. Nr 18, poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko Adamowi K. zam. w Katowicach, ul. (...), prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą „Dialog” z siedzibą w Mikołowie, ul. (...), - działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

na podstawie art. 23e ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 23 a ust. 1 i 2 w/w ustawy **uznaje się za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów**, praktyki stosowane przez przedsiębiorcę – Adama K. „Dialog” polegające na:

1. Stosowaniu w umowach zawieranych z konsumentami postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego tj. posługiwanie się zapisem o treści: „Spory mogące wyniknąć na tle niniejszej umowy rozstrzygał będzie Sąd miejscowo właściwy dla Sprzedającego”.
2. Naruszeniu art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. z 2000r. Nr 22, poz. 271 ze zm.), poprzez określenie w oświadczeniu konsumenta o odstąpieniu od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa 3-dniowego terminu zwrotu zakupionego towaru w razie, gdy konsument odstępuje od umowy.
3. Naruszeniu art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny poprzez nieudzielanie konsumentom informacji o możliwości odstąpienia przez nich od umowy w sytuacji, gdy zwracany towar został zmieniony w granicach zwykłego zarządu rzeczą.
4. Naruszeniu art. 2 ust. 2 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny w wyniku stosowania w §4 ust 3 umów sprzedaży filtrów do wody zawieranych z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa przez Adama K. „Dialog” następującego postanowienia: „Wyżej wymienione koszty określi Sprzedawca, nie mogą one jednak być mniejsze niż 30%, a większe niż 40% ceny detalicznej ustalonej przez strony w § 5 niniejszej umowy”

i stwierdza się ich zaniechanie z dniem 09. 02. 2005r.

II. Na podstawie art. 72 w związku z art. 75 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 ze zm., Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652, Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891 oraz Nr 96, poz. 959) oraz stosowanie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19

lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002r. Nr 18, poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko Adamowi K. zam. w Katowicach, ul. (...), prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą „Dialog” z siedzibą w Mikołowie, ul. (...) - działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: postanawia się zobowiązać Adama K. prowadzącego działalność gospodarcza pod nazwą „Dialog”, do poniesienia kosztów niniejszego postępowania w wysokości 59 zł (słownie: pięćdziesiąt dziewięć złotych)

Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeprowadzone zostało postępowanie wyjaśniające (sygn. RKT-61-89/04/AD) mające na celu wstępne ustalenie, czy Adam K. (zwany dalej Przedsiębiorcą) zam. w Katowicach prowadzący działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej z dnia 24. 01. 2002r. pod numerem (...) dokonanego przez Prezydenta Miasta Katowice, działający pod nazwą Adam K. „Dialog” z siedzibą w Mikołowie, poprzez sposób zawierania poza lokalem przedsiębiorstwa z konsumentami umów sprzedaży filtrów do wody stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, o jakich mowa w art. 23 a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W wyniku analizy zgromadzonych w toku przedmiotowego postępowania wyjaśniającego materiałów dowodowych ustalono, że istnieje podejrzenie stosowania przez Przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Z uwagi na powyższe, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, dnia 02. 12. 2004r. wszczęte zostało przeciwko Adamowi K. „Dialogowi” postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W toku w/w postępowania ustalono, iż Przedsiębiorca od 20. 05. 2002r. do 30. 09. 2004r. stosował wzorzec umowy sprzedaży filtrów do wody marki Aqua Filter zawieranej z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa. Od 01. 10. 2004r. przy zawieraniu takich umów stosowany jest wzorzec umowy sprzedaży filtrów marki ForLife. Bez względu na to, z wykorzystaniem którego z wzorców umowa sprzedaży filtra do wody poza lokalem przedsiębiorstwa była zawarta, konsument otrzymywał dokument zawierający „Informację dla konsumenta zawierającego umowę poza lokalem przedsiębiorcy” oraz „Oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży”.

W odpowiedzi na wezwanie organu antymonopolowego, Przedsiębiorca poinformował w piśmie z 08. 12. 2004r. o usunięciu ze stosowanego wzorca postanowienia mówiącego o właściwości sądu rozstrzygającego spory wynikłe na tle umowy. Adam K. poinformował także, że usunięty zostanie zapis dotyczący 3-dniowego terminu zwrotu towaru w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa, zawarty w dokumencie obejmującym „Informację dla konsumenta zawierającego umowę poza lokalem przedsiębiorcy” oraz „Oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży”.

W załączeniu do pisma z 27. 12. 2004r. Przedsiębiorca przesłał zmienione wzorce. Zakres przedmiotowego postępowania rozszerzono Postanowieniem nr 3 z dnia 05. 01. 2005r., w którym stwierdzono, że zachodzi podejrzenie stosowania przez Przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w wyniku posługiwania się w umowach zawieranych z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa zapisem uprawniającym sprzedawcę do pobrania określonej opłaty, zastrzeżonej na wypadek odstąpienia konsumenta od tej umowy w terminie 10 dni od jej zawarcia. W załączeniu do pisma z dnia 15. 02. 2005r. Przedsiębiorca przekazał umowę faktycznie zawartą z konsumentem poza lokalem przedsiębiorstwa z dnia 09. 02. 2005r., z wykorzystaniem przedstawionego wcześniej, zmienionego wzorca umowy.

Organ antymonopolowy ustalił, co następuje:

Wzorce umowne podlegają kontroli abstrakcyjnej Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (wcześniejsza nazwa Sądu – Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Antymonopolowy) w trybie określonym przepisami Kodeksu postępowania cywilnego. Wyrok wydany w postępowaniu w sprawie uznania postanowień wzorców za niedozwolone, na mocy którego kwestionowane postanowienia zostają uznane za niedozwolone, jest skuteczny wobec wszystkich od chwili wpisania kwestionowanych postanowień do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (zwanego dalej rejestrem). W/w rejestr prowadzony jest przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej organem antymonopolowym). Skutek wobec wszystkich oznacza, iż żaden z podmiotów uczestniczących w obrocie prawnym nie może posługiwać się przedmiotowym postanowieniem. W sytuacji, gdy wbrew temu zakazowi dochodzi do zastosowania postanowienia uznanego za niedozwolone, jest ono bezwzględnie nieważne z mocy prawa. Wyrok wydany przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej SOKiK), na mocy którego dokonano wpisu do rejestru niedozwolonych zapisów umownych, musi być respektowany zarówno przez przedsiębiorcę, w czyjego sprawie orzeczenie zapadło, jak i przez innych przedsiębiorców, ze względu na rozszerzoną prawomocność w znaczeniu podmiotowym. Wyrok SOKiK ma zatem powagę rzeczy osądzonej dla wszystkich i wobec wszystkich.

Należy także zauważyć, iż by zaistniała możliwość uznania dwóch postanowień za tożsame wystarczy, by hipoteza zapisu kwestionowanego w toku postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mieściła się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru przy jednoczesnym określeniu tożsamych skutków określonych działań. Rozstrzygającym nie jest zaś literalne podobieństwo obu zapisów.

By doszło do stwierdzenia, że określona praktyka stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, muszą zostać spełnione dwie przesłanki. Po pierwsze określone działanie przedsiębiorcy musi być bezprawne. Po drugie działanie to musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów. W związku z powyższym, na mocy art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów za bezprawne działanie można uznać takie zachowanie przedsiębiorcy, które jest sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa, polegające np. na uchybieniu obowiązkom wynikającym z odrębnych przepisów prawa. W art. 23 a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów prawodawca dokonał przykładowego wyliczenia działań, które mogą zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. W przedmiotowym katalogu wskazano, iż za praktykę taką uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

W przypadku, gdy organ antymonopolowy stwierdza, że dana praktyka godzi w zbiorowe interesy konsumentów oraz, gdy doszło do jej zaniechania, zastosowanie znajduje art. 23 e ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, który stanowi w ust. 2, że w w/w sytuacji Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

W toku niniejszego postępowania organ antymonopolowy zważył, co następuje.

I.

1). Adam K., zam. w Katowicach, prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „Dialog” w Mikołowie w § 8 zawieranych z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa umów sprzedaży filtrów do wody zawarł postanowienie o następującym brzmieniu: „Spory mogące

wyniknąć na tle niniejszej umowy rozstrzygał będzie Sąd miejscowo właściwy dla Sprzedającego". Poprzez stosowanie przedmiotowego zapisu, Przedsiębiorca dopuścił się naruszenia art. 23 a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów tj. dopuścił się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów poprzez posługiwanie się postanowieniem, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego.

W sprawie zapisów regulujących kwestię właściwości Sądu, przed którym miałyby dojść do rozstrzygnięcia ewentualnych sporów powstałych na tle zawartej pomiędzy przedsiębiorcą, a konsumentem umowy, w poniżej wskazanych orzeczeniach wypowiedział się Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

- „*Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie*”. Przedmiotowy zapis został uznany za niedozwolone postanowienie umowne na mocy wyroku z 31. 01. 2003r. (sygn. akt XVII Amc 31/02), a wpisany do rejestru niedozwolonych postanowień umownych dnia 30. 06. 2003r. pod numerem 41.
- „*Strony niniejszej umowy zobowiązują się do dolożenia wszelkich starań w celu polubownego rozstrzygnięcia ewentualnych sporów. Sądem właściwym do rozstrzygania będzie sąd miejsca siedziby EFB*”. Przedmiotowe postanowienie zostało uznane za niedozwolone w wyroku z 04. 06. 2003r. (sygn. akt XVII Amc 60/02), a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych dnia 14. 08. 2003r. pod numerem 77.
- „*Wszelkie spory mogące wyniknąć z tytułu realizacji umowy będą rozstrzygane polubownie, a w razie nie dojścia do porozumienia rozstrzygane przez wydziały cywilne sądu rejonowego właściwego dla miejsca siedziby Biura*”. Na mocy wyroku z 19. 04. 2004r. (sygn. akt XVII Amc 59/03), w/w postanowienie wpisano dnia 20. 08. 2004r. pod numerem 92 do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.
- „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy rozstrzygane będą przez Sąd właściwy miejscowo dla siedziby Pośrednika*”. W wyroku z 18. 11. 2004r. (sygn. akt XVII Amc 49/03) Sąd uznał w/w zapis za niedozwolone postanowienie umowne i nakazał wpisanie go do rejestru, co nastąpiło dnia 06. 01. 2005r. (numer 210).
- „*W przypadku braku możliwości polubownego załatwienia sporu strony oświadczają, że rzeczowo właściwym sądem do rozpatrzenia sporu będzie Sąd Rejonowy lub Okręgowy w Opolu*”. Przedmiotowa klauzula została uznana za niedozwoloną na mocy wyroku z 21. 09. 2004r. (sygn. akt XVII Amc 78/03) i wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych pod numerem 238 dnia 06. 01. 2005r.

Postanowienie stosowane przez Adama K. – „Dialog” w umowach sprzedaży filtrów do wody zawieranych z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa, podobnie jak powyżej przytoczone zapisy, wskazuje, że sądem właściwym do rozpatrzenia spraw wynikłych na tle umowy zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, jest sąd właściwy ze względu na miejsce siedziby przedsiębiorcy. Różnice pomiędzy wszystkimi w/w postanowieniami można uznać za nieistotne, gdyż dotyczą jedynie kwestii podmiotowych, jak również warstwy językowej. Zbieżne są zaś ich regulacje, z których wynika, że sądem właściwym do rozstrzygnięcia sporu wynikłego na tle umowy, jest sąd wskazany wg. miejsca siedziby przedsiębiorcy. Przedmiotowa regulacja powoduje naruszenie zbiorowego interesu konsumentów, gdyż ogół konsumentów zawierających umowę z przedsiębiorcą został narażony na niekorzystne skutki wywołane zastosowaniem przedmiotowego zapisu. Postanowienie, na mocy którego uznaje się, że wyłącznie właściwym będzie sąd wskazany wg. miejsca siedziby przedsiębiorcy, prowadzi do wyłączenia właściwości sądu wskazanego zgodnie z zapisem art. 27. § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, który stanowi, że „*Powództwo wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania*”, a także zgodnie z postanowieniem art. 34 kpc, który stanowi, iż „*Powództwo o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, jak też o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy wytoczyć można przed sąd miejsca jej wykonania. (...)*”. Powyższe zapisy dają możliwość wytoczenia

powództwa przed sądem określonym wg. nie tylko miejsca siedziby przedsiębiorcy, ale także wg. miejsca zamieszkania konsumenta oraz miejsca wykonania umowy. Z właściwości umowy sprzedaży filtra do wody wynika, iż do wykonania umowy dochodzi, gdy filtr ten zostaje zainstalowany w miejscu wskazanym przez konsumenta, a więc najczęściej w miejscu jego zamieszkania. Zatem zgodnie z powołanym art. 34 kpc konsument miałby możliwość wystąpienia przed sądem właściwym ze względu na jego miejsce zamieszkania. Choć sąd wskazany zgodnie z siedzibą przedsiębiorcy może być, zgodnie z art. 30 kpc, także właściwym, to postanowienie zawarte w § 8 umów sprzedaży filtrów do wody zawieranych z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa wyłącza możliwość zastosowania art. 34 kpc. Powyższe prowadzi do narzucenia rozpoznania sprawy przez sąd, który znajduje się dalej niż sąd określony wg. miejsca zamieszkania konsumenta, co powoduje faktyczne utrudnienie dostępu do sądu.

Z uwagi na fakt, iż została spełniona pierwsza przesłanka, tj. posługiwanie się postanowieniem o treści „Spory mogące wynikać na tle niniejszej umowy rozstrzygał będzie Sąd miejscowo właściwy dla Sprzedającego” prowadzi do stosowania postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego, a także druga przesłanka, tj. działanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów, przedsiębiorca dopuścił się naruszenia art. 23 a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W załączeniu do pisma z 27. 12. 2004r. Przedsiębiorca przesłał zmieniony wzorzec umowy, w którym nie zawarto zapisu, o którym mowa powyżej. Na dowód wprowadzenia go w życie przekazano faktycznie zawartą dnia 09. 02. 2005r. z konsumentem umowę sprzedaży filtra do wody zawartą z wykorzystaniem nowego wzorca. W związku z powyższym stwierdzono, że z dniem 09. 02. 2005r. Przedsiębiorca zaniechał stosowania w/w praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Na mocy art. 23e ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdy Prezes Urzędu stwierdza, że dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów oraz, że doszło do jej zaniechania, wydaje się decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

2). Przedsiębiorca, Adam K., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „Dialog”, dopuścił się naruszenia art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (zwanej dalej uoonpk) poprzez skrócenie terminu, w jakim może nastąpić zwrot przedmiotu umowy, w stosunku do ustawowej regulacji przedmiotowej materii. Art. 2 ust. 3 w/w ustawy stanowi, że: *„W razie odstąpienia od umowy umowa uważana jest za niezawartą, a konsument jest zwolniony z wszelkich zobowiązań. To, co strony świadczyły ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Zwrot powinien nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie czternastu dni. (...)”*.

Przedsiębiorca w dokumencie zawierającym „Informację dla konsumenta zawierającego umowę poza lokalem przedsiębiorcy” oraz „Oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży” zawarł zapis o następującej treści: „(...) W konsekwencji oświadczenia o odstąpieniu od umowy sprzedaży zwrócę Firmie „DIALOG” towar w stanie niezmienionym w terminie trzech dni od daty złożenia oświadczenia”. Należy zauważyć, iż wszystkim konsumentom zawierającym umowę sprzedaży filtra do wody poza lokalem przedsiębiorcy wręczano w/w dokument oraz wszyscy z nich byli związani 3-dniowym terminem zwrotu przedmiotu umowy w przypadku odstąpienia od niej.

Powyższe wskazuje na to, że wbrew ustawowej regulacji, konsumenci musieli dokonać zwrotu towaru w terminie trzech dni, czyli w terminie o jednaście dni krótszym niż maksymalny termin określony w w/w ustawie. Z uwagi na to, że termin 3-dniowy jest terminem bardzo krótkim, należy uznać, że obowiązek dokonania zwrotu w tym terminie może skutkować znacznymi niedogodnościami dla konsumentów. Niniejsza praktyka wskazuje na to, że doszło do naruszenia art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, na mocy którego za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów

uznaje się takie działanie przedsiębiorcy, które jest bezprawne oraz, które godzi w zbiorowe interesy konsumentów. Poprzez posługiwanie się w/w dokumentem, zawierającym informację dla konsumenta o zasadach odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa, Adam K. „Dialog” dopuścił się także naruszenia art. 23 a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż nie udzielał rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji na temat zasad zwrotu przedmiotu umowy, a wręcz powyższym działaniem powodował wprowadzenie konsumentów w błąd, co do terminu zwrotu towaru, jakim są związani na mocy ustawy.

W toku niniejszego postępowania Przedsiębiorca przesłał nowy wzorzec dokumentu zawierającego „Informację dla konsumenta zawierającego umowę poza lokalem przedsiębiorcy” oraz „Oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży”, z którego usunięto zapis mówiący o obowiązku zwrotu przedmiotu świadczenia w terminie 3 dni od złożenia oświadczenia o odstąpieniu, jak również udowodnił jego stosowanie przedstawiając kopię dokumentu tego rodzaju faktycznie wręczoną konsumentowi dnia 09. 02. 2005r. Z uwagi na powyższe stwierdzono, że Przedsiębiorca dopuścił się naruszenia art. 23 a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stwierdzono, że z dniem 09. 02. 2005r. doszło do zaniechania stosowania w/w praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z tym, na mocy art. 23 e ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów należało orzec, że Przedsiębiorca dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów oraz zaniechał jej stosowania.

3). Adam K., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „Dialog”, w dokumencie zawierającym „Informację dla konsumenta zawierającego umowę poza lokalem przedsiębiorcy” oraz „Oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży”, wręczanym konsumentowi przy zawieraniu z nim umowy sprzedaży filtra do wody poza lokalem przedsiębiorstwa stosował następujące postanowienie: „(...) W konsekwencji oświadczenia o odstąpieniu od umowy sprzedaży zwrócę Firmie „DIALOG” towar w stanie niezmiennym w terminie trzech dni od daty złożenia oświadczenia”.

Poprzez w/w działanie Przedsiębiorca dopuścił się naruszenia art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, który stanowi, że „W razie odstąpienia od umowy umowa jest uważana za niezawartą, a konsument jest zwolniony z wszelkich zobowiązań. To, co strony świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmiennym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Zwrot powinien nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie czternastu dni. Jeżeli konsument dokonał jakichkolwiek przedpłat, należą się od nich odsetki ustawowe od daty dokonania przedpłaty”. W w/w dokumencie uregulowano zasady zwrotu przedmiotu umowy, w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Przedmiotowy zapis ogranicza ustawowe prawo konsumenta do odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa, w przypadku, gdy przedmiot umowy uległ zmianie w granicach zwykłego zarządu rzeczą. Przedsiębiorca informował, że przedmiot może zostać zwrócony jedynie w przypadku, gdy nie został zmieniony. Powyższe jest sprzeczne z zapisem w/w art. 2 ust. 3 uoonpk, na mocy którego dopuszczono możliwość odstąpienia od umowy oraz zwrotu przedmiotu świadczenia, gdy ten uległ zmianom koniecznym w granicach zwykłego zarządu rzeczą. Przedsiębiorca w piśmie z 08. 12. 2004r. wskazał, że kwestionowany zapis nie miał prowadzić do ograniczenia prawa konsumentów do odstąpienia od umowy, lecz jedynie miał gwarantować, by demontaż sprzedawanych urządzeń był dokonywany przez kompetentne osoby i zapis ten nie był czynnikiem decydującym przy przyjmowaniu oświadczeń konsumentów o odstąpieniu od umów. Nie można jednak zgodzić się z powyższym twierdzeniem. Interpretacja kwestionowanego postanowienia wskazuje na to, że odstąpienie i zwrot zakupionego filtra do wody będą możliwe łącznie w przypadku, gdy przedmiot umowy nie uległ zmianie. W związku z powyższym przedsiębiorca ograniczył uprawnienie konsumentów do odstąpienia odmowy w przypadku, gdy jej przedmiot uległ zmianie w granicach zwykłego zarządu. Powyższy zapis prowadził zarazem do tego, że informacje przekazywane konsumentom w w/w dokumentach

nie były rzetelne, prawdziwe i pełne. Działaniem tym naruszono obowiązek poinformowania konsumentów o możliwości odstąpienia od umowy w przypadku, gdy jej przedmiot uległ zmianie w granicach zwykłego zarządu. Jednocześnie fakt ten należy uznać za istotny, gdyż z charakteru filtrów do wody wynika, że prawidłowe użycie filtrów dopuszcza ich instalację, dzięki której mogą one zostać wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. W czasie filtracji wody mogą nastąpić w urządzeniu zmiany, lecz jeśli będą to zmiany mieszczące się w granicach zwykłego zarządu tj. zmiany konieczne, to pomimo ich wystąpienia, konsumentowi powinno przysługiwać prawo odstąpienia od umowy.

Z uwagi na powyższe Adam K. „Dialog” dopuścił się naruszenia art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż na mocy klauzuli zamieszczonej w dokumencie zawierającym „Informację dla konsumenta zawierającego umowę poza lokalem przedsiębiorcy” oraz „Oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży” ograniczył prawo do odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa oraz nie informował konsumentów o możliwości odstąpienia od umów tego rodzaju, gdy przedmiot umowy uległ zmianie w granicach zwykłego zarządu.

Zarazem, przedstawiając umowę sprzedaży faktycznie zawartą z konsumentem poza lokalem przedsiębiorstwa dnia 09. 02. 2005r. wraz z załączonym do niej dokumentem zawierającym „Oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży” i „Informację dla konsumenta zawierającego umowę poza lokalem przedsiębiorcy”, Przedsiębiorca udowodnił, że zaniechał stosowania przedmiotowej praktyki. Nowy wzór w/w dokumentu nie zawiera kwestionowanego zapisu. Obecnie konsumenci są informowani o prawie odstąpienia w ciągu 10 dni od zawarcia umowy, zaś z wręczanego konsumentom wzoru oświadczenia o odstąpieniu wynika, że może to nastąpić zgodnie z zapisami ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Z uwagi na powyższe stwierdzono, że z dniem 09. 02. 2005r. doszło do zaniechania stosowania w/w praktyki. Zgodnie z art. 23 e ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznano praktykę, o jakiej mowa w niniejszym punkcie, za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów oraz stwierdzono jej zaniechanie.

4). Przedsiębiorca Adam K. „Dialog” dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów poprzez posługiwanie się w §4 ust 3 umów sprzedaży filtrów do wody zawieranych z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa zapisem o następującym brzmieniu: „Wyżej wymienione koszty określi Sprzedawca, nie mogą one jednak być mniejsze niż 30%, a większe niż 40% ceny detalicznej ustalonej przez strony w § 5 niniejszej umowy”. Przedmiotowe postanowienie odnosi się do zapisu zawartego w § 4 ust. 2 w/w umów, który stanowi, że „W przypadku odstąpienia od Umowy Sprzedaży i Umowy o Kredyt w terminie 10 dni od ich zawarcia gdy molekularny system ForLife został zamontowany na życzenie Kupującego, Kupujący wyraża zgodę na poniesienie kosztów montażu, demontażu, doboru testowania, transportu oraz zużytych materiałów”.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 uoonpk konsument może odstąpić od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa w terminie 10 dni od jej zawarcia, a na mocy art. 2 ust. 2 uoonpk *„Nie jest dopuszczalne zastrzeżenie, że konsumentowi wolno odstąpić od umowy za zapłatą oznaczonej sumy (odstępne)”*. Art. 2 ust. 3 w/w ustawy stanowi, że: *„W razie odstąpienia od umowy umowa jest uważana za niezawartą, a konsument jest zwolniony z wszelkich zobowiązań. To co strony świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. (...) Jeżeli konsument dokonał jakichkolwiek przedpłat, należą się od nich odsetki ustawowe od daty dokonania przedpłaty”*.

Przedsiębiorca w umowach sprzedaży zawieranych z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa stosował zapis, na mocy którego, w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy, dopuszczalne było pobieranie opłat za montaż oraz demontaż urządzenia, dobór testowania, transport, jak również za zużyte materiały. Jednocześnie w umowach tych zawarto zastrzeżenie, że w/w koszty nie mogą być niższe niż 30% i wyższe niż 40% ceny ustalonej w umowie. Powyższe doprowadziło do naruszenia art. 2 ust. 2 i 3 uoonpk.

Konsument zawierając z przedsiębiorcą umowę wyraża wolę korzystania z określonego przedmiotu. Ustawodawca nie zastrzegł, że w czasie, w którym konsument może odstąpić od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa, konsument nie może korzystać z przedmiotu umowy. Powyższe prowadzi do wniosku, iż nabywcy przysługuje prawo korzystania z określonej rzeczy. Uprawnienie do odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa wygasa jedynie w dwóch przypadkach tj. w razie upływu terminu oraz w przypadku, gdy przedmiot świadczenia uległ zmianom, które nie wynikają ze zwykłego zarządu rzeczą, lecz przekraczają je. Prawo takie nie przysługuje w przypadku umów wskazanych w art. 5 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, który zawiera zamknięty katalog wyjątków. Umowy sprzedaży filtrów do wody nie należą do żadnej z kategorii określonych przez ustawodawcę w w/w art. 5. W pozostałych przypadkach przedsiębiorca nie ma prawa pobierania od konsumenta dodatkowych opłat. W związku z tym umowa nie może wymieniać sytuacji, w których konsument będzie zobowiązany do zapłaty określonych kwot na wypadek odstąpienia od umowy.

Z uwagi na powyższe doszło do naruszenia art. 2 ust. 2 i 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, a poprzez to naruszono art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, który stanowi, że *„Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzącą w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów”*.

Jednocześnie z treści przedstawionego przez Przedsiębiorcę nowego wzorca umowy oraz umowy sprzedaży filtra do wody faktycznie zawartej z konsumentem dnia 09. 02. 2005r. wynika, iż obecnie Przedsiębiorca stosuje zapis, zgodnie z którym koszty w/w czynności są przez konsumenta ponoszone w przypadku, gdy odstępuje on od umowy po terminie 10 dni od zawarcia umowy. W związku z tym, z dniem 09. 02. 2005r. doszło do zaniechania stosowania praktyki o jakiej mowa w niniejszym punkcie. W przypadku, gdy Prezes Urzędu stwierdza, że dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów oraz, że doszło do jej zaniechania, na mocy art. 23 e ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wydaje się decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Z uwagi na powyższe należało orzec, jak w punkcie I 4 niniejszej decyzji.

II.

Zgodnie z art. 75 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów organ antymonopolowy rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 72 ustawy, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku organ antymonopolowy stwierdził naruszenia przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty tego postępowania.

Postępowanie w sprawie stosowania przez Adama K. „Dialog” zam. w Katowicach z siedzibą w Mikołowie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu. W wyniku tego postępowania organ antymonopolowy w punkcie I sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania dla organu antymonopolowego, są wydatki związane z korespondencją pomiędzy organem antymonopolowym a przedsiębiorcą. W związku z powyższym organ antymonopolowy postanowił obciążyć Adama K. „Dialog” kosztami postępowania w wysokości 59 zł (słownie: pięćdziesiąt dziewięć złotych).

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000 **w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.**

Na postanowienie zawarte w punkcie II niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ust. 6 ustawy antymonopolowej w związku z 479(28) § 1 pkt 2 k.p.c. przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy antymonopolowej w związku z art. 479(28) § 2 k.p.c. – od niniejszego decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

DYREKTOR DELEGATURY
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW W KATOWICACH

Alicja Kral